

Göttingen. Diss. jur. 1800 - 1803.

1800. Breuls, de contractu commissionis ad merces coemendas datae
(Vom Commissions- Einkauf- Contracte).
Dieterichs, Analecta de fructibus ultimi anni, et utrum veteri
utrum novo calendario sint adiudicandi.
Hoch, De differentia inter cambii cessionem et indossationem.
v. Post, De testamentifactione coniugum secundum statuta Bremensia.
Rose, De gemina unionis prolium indole et de iuribus atque ob-
ligationibus, quae per eam ... stabiliri ... dicuntur.
1801. Eichhorn, De differentia inter auctragas et arbitros compromissarios.
Hoffmann, De indossatione cambii a iudeo in christianum facta.
Kellinghusen, De crimine homicidii eiusque speciebus habita
relatione inter C. C. C. et statuta Hamburgensia.
Lehmann, De valore principii veritati insinrandum esse
servandum quod non vergit in dispendium salutis vel
in alterius detrimentum.
Sengebusch, De indole iuramenti diffessionis secundum ius Ger-
manicum commune.
1802. Bormester, De monopolis.
Hartmann, De capacitate feudorum.
Heise^{st.}, De successoribus necessariis.
Heise, F. H., De natura atque indole contractus cambialis.
Martin, De indole contumaciae in causis civilibus contentiosis.
Meyersick, De protestu maritimo. Von der Verklarung.
Rodbertus, De inofficiosi testamenti querela.

THESES SELECTAE
DISSERTATIONIS INAUGVRALIS
DE
TESTAMENTIFACTIONE CONIVGVM
SECVNDVM STATVTA BREMENSIA

QVAS
AVSPICIIS REGIIS
EX DECRETO
ILLVSTRIS IVRE CONSVLTORVM ORDINIS

PRO SVMMIS
IN VTROQVE IVRE CONSEQVENDIS HONORIBVS

PVBLICE DEFENDERE

CONABITVR
ALBERTVS HERMANNVS DE POST
BREMANS.

DIE APR. c1810ccc.

GOTTINGAE,
IN OFFICINA GRAPIANA.

THESIS SELECTAE
DISSERTATIONIS IN ACADEMIA
DE
TESTAMENTATIONE COMITUM
SACRAMENTUM SALTIA FRIDERICI

AVRILIO REGIS
EX LIBRIS
INSTITUTIO PER COMPETITIONEM
PAG. 200
IN TROGVE VRE CONSEQUENDI HOMINIBUS
PUBLICIS DEPENDERE
CONSILII
ALBERTI HERMANNI DE POST
HERMANNI

DIE 17 APR. 1800
GOTTINGEN
IN OFFICINA GOTTINGEN

S. I. R. G. I. A. I. A. S.

CELEBRIS ATQVE LIBERAE CIVITATIS

BREMENSIS

SENATI

SPLENDIDISSIMO

VIRIS

PERILLVSTREBVS MAGNIFICIS
EXCELLENTISSIMIS AMPLISSIMIS
CONSVLTISSIMIS PRVDENTISSIMIS

DOMINIS

CONSVLIBVS

DOMINIS

SYNDICIS

DOMINIS

SENATORIBVS

P A T R I A E P A T R I B V S

F A V T O R I B V S S V I S

I N D V L G E N T I S S I M I S

E T I N H I S

P A T R I S V O O P T A T I S S I M O

V I R I S

E S V A Q V E R O M N I A

D E V O T A M E N T E

D. D. D.

D O M I N I S

D O M I N I S

D O M I N I S

S E N A T O R I B V S

Antiquae sane & commendabili popularium meorum consuetudini pro viribus meis exilibus satisfacturus, cum de themate dissertationis inauguralis pro summis in utroque iure obtinendis honoribus quaererem, prae ceteris mihi illud de testamentifactione coniugum placuit argumentum. Quamquam vero excellentissimas de communione bonorum eiusque effectibus secundum patria iura, & quidem CONSULTISSIMORVM SIMVL AC SVMME REVERENDORVM VIRORVM exstare commentationes, haud me fugiat; nonnulla tamen supersunt dubia, quodammodo extra fines, quos sibi proposuerunt CLARISSIMI VIRI, seposita, quae, si fata velint peractio feliciter itinere, ex fundamento & genio communionis bonorum nostrae legalis explanare studebo.

Cum enim vel maximi momenti & summae amoenitatis PERILLVSTRIS AC CELEBERRIMI DE MARTENS, PRAECEPTORIS ATQVE FAVTORIS NVNQVAM NON DEVENERANDI *praelectionibus, quibus per congressum Rastadiensem prius frui non licuit; vel itineri per celeberrimas Germaniae & Galliae provincias instituendo ob dissertationem iam nunc scribendam renunciandum fuisset; benigniter annuente* ILLVSTRI IVRE CONSVLTORVM ORDINE *principalia dissertationis argumenta thesibus aliquot proponere eo consultius mihi visum est, quo in patriam reverso FAVTORVM SVMMO REVERENTIAE CVLTV PROSEQVENDORVM aequae ac PATRIS AMANTISSIMI haud defutura subsidia litteraria de faustiore laborum successu penitus desperare me non sinant.*

THE.

THESES
DISSERTATIONIS INAVGVRALIS

DE
TESTAMENTIFACCIÓNE CONIVGVVM
SECVNDVM STATVTA BREMENSIA.

I.

Statuta nostra non tam ex iure scripto quam ex antiquis Germaniae a) & imprimis Frisonum moribus interpretanda sunt b).

II.

a) ION. SCHOENE Differentiae Iuris Statutarii Bremensis & iuris Romani circa successionem ab intestato. Bremae 1720. §. 26 - 32. p. 14. sq.

Cel. GEORG. GROENING de separatione liberorum eiusque fundamento communiore bonorum. Gott. 1771. §. 5. p. 16.

b) Neque vilem ius Saxonicum, Lubecense, Hamburgense ac Monasteriense praebent usum, modo caute adhibeantur. Quorum enim &

II.

Statuta, quae sunt contra regulam iuris generalem, interpretationem extensivam haud pati;

III.

Et quantum fieri potest, ita interpretanda esse, autumo, ne conflictus legum oriatur. c).

IV.

& vestigiorum Bremae statutorum cum eodem fere tempore collectiones fuisse factas constat, multa sane ibi reperies, ex moribus per maximam Germaniae partem aequè custoditis recepta. Speculum Saxonicum ante annum 1336 nostratibus adhuc parum cognitum fuisse, testantur:

HAMELMANN'S Oldenburg. Chronik. p. 93.

von HALEM Geschichte von Oldenburg. Th. I. p. 237.

c) Sic itaque STATVTVM XXI. apud OELRICHS vollständige Sammlung alter und neuer Gesetzbücher der Stadt Bremen. Bremen 1771. p. 459. non de omnibus bonis immobilibus, sed de illis tantum, quae virilem sexum sequuntur, vel de casu singulari olim perusitato, si pactis antenuptialibus cautum, ne intra praefixum tempus bona coniugum communia fiant, (*Vorjahre machen*), quorum exempla videbis apud Cel. IOH. FRIEDR. GILDEMEISTER de communione bonorum inter coniuges. Goett. 1775. §. 152. p. 51.) intelligendum esse censeo. Alias enim repugnaret regulae generali STATVTOR. VII. VIII. ap. OELR. p. 451. 52. & ORDALIS 86. eod. p. 542.

IV.

Communio bonorum coniugalis nobis est ius utrique coniugi circa eadem bona matrimonii causa pro indiviso competens d).

V.

Secundum ius Bremense finis principalis bonorum communionis legalis est, ut mortuo alterutro coniuge superstes omnia consequatur bona, & si liberi adsint, communionem bonorum cum his continuet e).

VI.

Communioni bonorum obnoxia autem sunt omnia coniugum bona, tam acquisita quam acquirenda, quousque liberae eorum dispositioni subsunt f).

VII.

Vivis coniugibus voluntate alterutrius communio bonorum neque in totum neque pro parte tolli potest.

VIII.

d) GILDEMEISTER I. c. §. 9. p. 32. ibique cit.

e) STAT. VII. & VIII. ORD. 86. cit.

Cum distinctione tamen quoad feuda nobilia sive equestris & vulgaris, secundum STAT. VIII:

Is id ok also, dat dar manne gud is, edder deensfmanne gud, dar schall id umme gan also en recht is vor den heren.

f) GROENING I. c. §. 10. p. 24.

VIII.

Bene autem mutuo consensu g); quo casu nec liberis contradicendi ius competit.

IX.

Vivis coniugibus bona quoad proprietatem non censentur divisa; verum leges, ubicunque de parentum vel liberorum portionibus loquuntur h), illas demum respiciunt partes, quae post rite factam divisionem cuique obvenirent.

X.

Morte unius coniugis bona non censentur divisa i); nec proprie hereditati, bene tamen successioni (in sensu generali) locus est.

XI.

g) Tacite enim, nisi pactis antenuptialibus vel durante matrimonio confectis aliter cautum, in communionem bonorum legalem consensisse videntur.

GILDEMEISTER l. c. §. II. p. 35.

Nihil autem tam naturale est, quam quid eodem modo resolvi quo colligatum est.

h) v. c. STAT. VIII. cit. *geven synen deel* & STAT. X, ap. OELR. p. 453. *van synen deel.*

i) GROENING l. c. §. 10. II. p. 26.

III. RVN-

Superstes itaque exercitium domini pro indiviso acquisiti continuat k), habetque & administrationem & usufructum omnium bonorum; nec si sit vidua curatore sexus indiget l).

III. RVNDE Handbuch des teutschen Privatrechts §. 607. p. 501. (ed. 2.)
 Alias enim plane inutilis esset dispositio STATUTI XXII. ap. OELR.
 p. 459. verum successio fieret secundum STAT. XVIII. cod. p. 458.

k) GILDEMEISTER §. 26. p. 93. sq. Secus ac de iure Monasteriensi, ubi, si non adsint liberi, bona dividuntur inter superfitem & defuncti heredes.

WESTHVS de origine communionis bonorum. Gott. 1773. §. 16.
 p. 19. ibique cit. EMMINGHAVS Memor. Sulatens. p. 186. & 190.
 cf. etiam distinctionem supra not. e) ad thes. 5. observatam.

l) STAT. VII. cit. *de vrowe schall myt eren kinderen vriliken siten an erve unde in allen gude.*

Iam ab antiquissimis temporibus foeminis bona propria vel communia administrantibus etiam super immobilibus absque curatore transigendi, & hypothecas constituendi facultatem competisse, vel ex veteri decreto ap. OELR. p. 255. ad annum 1355 apparet, ubi de curatela furiosae in hunc modum differitur:

Queme ok de vruwe wedder to synnen, so scall se vriliken ane vormundescap besitten mit eren kinderen, dewile dat se sick nicht verandert.

Nec

Separatio bonorum non intelligitur facta, ubi de personarum separatione constat m); nec tacita unquam praesumitur n).

Nec repugnat, in negotiis iudicialibus prolocutore (Vorwoord, Vorsprake) saepius usus fuisse;

SCHNEDEBOK, annis 1331. 1332. 1347.

Aliud enim est, quod voluntarie, aliud quod ex legis necessitate fit. Rectissime itaque HENR. KÖHNEN in diss. de maioris aetatis termino: Cap. III. §. 10. in fine:

Videmus foeminas, ait, contractibus, quos celebrant, cum curatore subscribere; ast nullum mihi saltem innotuit exemplum, quod negotium a foemina sine interventu curatoris peractum ideo sit rescissum.

GILDEMEISTER l. c. §. 22. p. 75. ibique cit. Patriae quondam consul meritissimus SMIDT.

Generaliter, perpetuam mulierum curam in septentrionalibus Germaniae regionibus minus usitatam fuisse, demonstrant Pomeraniae & Marchiae leges, quae in foeminarum lubitum ponunt, curatorem sibi eligere velint necne.

MEYI Decif. Part. V. dec. 99. STRYK Usus mod. L. III. Tit. I. §. 5.

m) Veluti per separatam a filiis institutam oeconomiam, vel per filiarum nuptias. Quare si filius vel filia, antequam portionem suam statutariam

XIII.

Ad illam pater cogi nequit, nisi in casu Statuti VIII., quando male administrat bona communia; quod ob rationis paritatem etiam ad matrem extenditur o).

XIV.

Extra hunc casum mater ad separationem cogitur:

1. liberis maiorenibus portionem statutariam cum proximorum consensu exigentibus p), 2. quan-

tariam accepisset, vivo adhuc patre vel matre, diem obiret, ius suum in coniugem (privignum vel nurum) nequaquam transmitteret. Obstat enim STAT. VII. cit. quod, superstitis parentis & liberorum successionem esse reciprocam, ait.

De Kindere de ok myt der Moder blivet ungedeelt, de beerveet malik den anderen: de Moder den Kinderen, unde de Kindere de Moder dhe ungedeelt syn.

Viduae autem iura magis restricta esse, ita ut & ante separationem liberis ius competat, portionem sibi debitam, si nuptias contraxerint, in coniugem transferendi, asserit GROENING I. c. §. II. p. 27. allegatque sententiam maxime singularem de anno 1511; quam tamen aequitati potius quam stricto iuri conformem puto.

n) Tacitam non praesumi separationem, docet quoque singularis, qui STATUTO XXIV. ap. OELR. p. 454. continetur, casus.

o) Quo etiam spectare videntur verba STATUTI VII. cit. *Holt sich de vruwe w ol unde erliken.*

GROENING I. c. §. 24. p. 47.

p) STAT. VII. *Hest de vrowe enen son, de to synen jaren komen is, unde eschede de synen deel &c. Hest de vrowe ene dochter de also verne komen is &c.*

2. quando ad secunda vota transit q).

3. si sit noverca, statim post mariti mortem r).

XV.

Per successionem Statutis VII. & VIII. nec non Ord. 86. definitam non omnem mortis causa dispositionem penitus exulare, docent Statuta X. XI. & XIII.

XVI.

Quae tamen secundum thesin nostram III. ita interpretanda esse censeo, ut quam minime regulae generali & per consequentiam iuri quaesito supersitis (cf. thes. XI.) derogent.

XVII.

g) eod. *Will se ok enen man nemen &c.* STAT. XXII. *So ene wedewe were &c.*

Attamen odio potissimum secundarum nuptiarum hanc legem esse scriptam neutiquam credo, quanquam, veteribus Germanis maximam viduarum honeste viventium fuisse venerationem, inficias non ierim.

TACITVS de situ morib. & pop. Germaniae. cap. 9. VAL. MAX. lib. XI. cap. 1. 3.

RVNDE l. c. §. 612. ibique not. a) cit. auctores.

Principalis statuti ratio in aprico est: cum enim mater binuba in secundi transeat potestatem mariti, ideoque bonorum administratione privetur, lege praecavendum erat, ne liberorum bona extraneo vitrico committerentur.

Egregie rem explicat GROENING l. c. §. 24. p. 49.

r) STAT. VII. & VIII.

GROENING l. c. §. 26. p. 52. sq.

XVII.

Testamentifacitio namque illa arctis est circumscripta limitibus, cum nec de quibuscunque bonis, nec in cuiuslibet favorem disponere fas sit.

XVIII.

Generaliter enim Statuto XI. interdictum est, immobilia ne conferantur ad ecclesiasticos s).

XIX.

Statuta X. & XI. illum solummodo casum respicere videntur, quando alter coniugum, sive solus t) sive cum liberis supersit, testari velit. XX.

s) STAT. XI. ap. OELR. p. 454. verbis: *So se dat er ve nichten vorkopen edder vergheven gheseliken luden.*

cf. ORD. 84. ap. OELR. p. 541.

Conspirant:

1) *Schraa Sufatens, nova*, art. LXIX: *So soll kein man ofte frauwe ir gude, dat binnen Soiff ofte binnen der Veldmarkete gelegen is, verkopen ofte vergeven in geistlike ofte geste haende.*

cf. art. LXXXVIII.

EMMINGHAUS Memorabilia Sufatensia Parte III.

2) *Iustitiae Lubecenses: Nemini licet, bona sua conferre ecclesiis, quin ea vendat pro argento & illud conferat ecclesiis.*

WESTPHAL monumenta inedita Tom. III. p. 625.

t) STAT. X. principio, ap. OELR. p. 453. *So welk man erven heft, de mag bi synem sunden live edder in synem sukbedde wech geven synen deel, de eme to boren mach van alle synen gude wor he wil.*

Equi-

Priori nempe casu de aquaestu stricte sic dicto v) & ex aquaestu comparatis mobilibus bonis x) pro lubitu disponere licet; cetera autem proximis ab intestato heredibus relinquenda sunt.

XXI.

Equidem sub voce *erven* etiam uxorem comprehendi vix crederim.

cf. tamen GILDEMEISTER I. c. §. 24. p. 78. sq.

Cel. HENR. LAMPE de testamenti factione Bremensi, Goett. 1770.

cap. II. §. 4. p. 65. sq.

v) STAT. X. *Is he ok sunder wif unde sunder kindere, so mach he all syn gud, dhat he myt synem arbeyde gheewunnen heft, gheven so wor he will.*

Conspirat ius Lubecense lib. I. tit. 9. art. 2. quod hereditaria bona absque proximorum consensu vel inter vivos, (cf. STAT. Brem. 45. ap. OELR. p. 469.) vel mortis causa alienari vetat. Hereditaria autem bona ibi lib. I. tit. X. art. VI. vocantur omnia tam mobilia quam immobilia, mortis causa a parentibus vel consanguineis acquisita.

cf. etiam Ius Hamburgense Parte III. tit. I. art. VII. & VIII.

x) Sententia ao. 1493. lata: *Dat ene vrowe de nen en man hadde, unde nen unberadene kinder, wol mochte setten ein testament und geven ere beweglike guderen in Gottes ehre ofte anderen vrunden, so weme se wolde. Uhtgesproken (i e. exceptis) upstaende erve liggende grunde scholde men holden na lude unses bokes.*

SCHEDE-

XXI.

Si vero heredes ei non sint, de quibuscunque tam mobilibus quam immobilibus bonis dispositio valet.

XXII.

Altero casu si adsint liberi, & quidem separati y), de portione sua statutoria mortis causa disponere licet.

XXIII.

SCHIEDEBOK fol. 68. a.

Item de ao. 1507: So als Clawes van Horne af einer syde hadde geklagt vor dem Rade um L Bremer mark, de de zalige Hermen by dem Waghe hadde to getekenet synen kinderen in testamente &c. — Nademe dat nich bewyslik is, dat Hermen sodane L mark mit synem arbeyde gewonnen heft, so schall de Ghifte machtlos syn.

Conf. DE BVREN DENKBOK p. 39.

& de 1547: Als dat daruth de gifte in testament bestund, so wyt sick de sulven bewegliken gud verstrecken gemehnt werden scholen, aver upstaende erve, ok liggende grunde, ok segell und breve in upstaende erve und liggende grunde sprekende, was se den nagelaten, scholen dejenigen folgen, de sick am neghesten vor erven dar tho teen können.

SCHIEDEBOK fol. 162. b.

y) STAT. XI. cit. So wor en unse borghere is ane wif edder en unfer borgerfche ane man, de ere kindere hebbet van eme delet edder beraden, de mogen wol mit ereme gude ofte mit ereme erve (?) dat en blift, don so wat se willet.

C

XXIII.

Plane diversa autem quaestio est, testamentifactionis quatenam sint iura, si alter in communiione bonorum constitutus adhuc superfit coniux? Statutum XIII. in hocce casu uxori per modum privilegii de nonnullis tantummodo vestimentis disponendi facultatem tribuit z).

XXIV.

cf. quoque STAT. X. cit. verbis: *synen deel de eme to boren mag van alle synen gude.*

An etiam de bonis hereditariis vel immobilibus? non liquet; in dissensu tamen statutorum aequiorem sententiam amplecti consultius videtur.

LAMPE I. c. cap. II. §. 3. p. 63.

cf. etiam decretum de ao. 1334. ap. OELR. p. 246. quo generaliter cautum: *Upstaende erve, liggene grunde mag men neuerley wise entseren ok nicht ent geven* (ultima omisa sunt apud OELR.) *den rechten erven.*

z) ap. OELR. p. 454. *Hest ene vrowe enen man unde wert se seek, se mach geven dre stücke van eren besten clederen wor dat se will myt allen dinghen also also dregghen heft, sunder bratsen, wente man de affspannen mach. Were dat ok also, dat ere elderen edder ere vrunt ere noch cledere geven scolden, de mach se geuen hier wis, also se se dregghen hadde &c.*

An itaque uxoris dispositio semper ad numerum trium optimarum vestium sit restringenda, ex postremis STATVII verbis merito dubitatur.

XXIV.

Ceteroquin eorum sententiae, qui, praeter hocce speciale beneficium in alterius coniugis praeiudicium non valere testamentum, contendunt, eo libentius accederem, quo, secundum principia generalia a), unius voluntate communionem bonorum tolli non posse, persuasum mihi sit.

XXV.

Quibus tamen dispositio, qua demum post finitam morte superstitis communionem bonorum extraneo cuilibet in praemortui disponentis portionem statutariam successio defertur, minime adversari videtur.

XXVI.

tatur. Prior namque statuti pars ea, quae uxor in dotem accepit, vel durante matrimonio sibi comparavit, vestimenta respicere videtur.

Ab ornamentis, quae sub nomine bratsen veniunt, adhuc distingui ea quae smyde audiunt, testatur sententia de 1343. ap. OELR. p. 241. *Uppe vrouwen smyde, van clederen gesneden.*

a) cf. supra thes. 5. 7. 10. 11. 16.

LAMPE l. c. cap. II. §. 2. p. 61. sq.

XXVI.

Nec refert, an ex principio Statuti X. privilegium speciale mariti b), viva adhuc uxore, de portione sua statutaria mortis causa disponendi colligas, modo ita explicetur, ne in huius praeiudicium vergat.

XXVII.

Diem itaque eius, quod durante adhuc communione bonorum per mortis causa dispositionem a marito relictum est, nonnisi penitus sublata communione cedere ac venire, contendo.

b) LAMPE I. c. cap. II. §. 4. p. 65. fq.

XXX

sib,

ULB Halle 3
002 692 058

prac-

non

ex-
esto-
epe-

Acta Academiae Scientiarum Göttingensis

ES SELECTAE
ONIS INAVGVRALIS
DE
ACTIONE CONIVGV
STATVTA BREMENSIA

581

4

QVAS
ICIIS REGIIS
EX DECRETO
CONSULTORVM ORDINIS

4

RO SVMMIS
E CONSEQVENDIS HONORIBVS
CE DEFENDERE

CONABITVR
ERMANNVS DE POST
REMANVS.

APR. c1o10ccc.

GOTTINGAE,
ICINA GRAPIANA.

